

32. epäilykset.
Viimeiset laistelu.

Vainämöisen avistus osui oikeaan: ei olisi pitänyt Lemminkäisen laulua, ennenkuin omat ovat näkyisi, omat uhret ulvahtaisi" (49: 267-268), ~~Sillä~~ ^{siellä} pahimmat maarat ja vaikeimmat turkat vielä odottivat samprothe-läisiä. Tähän saakka kaikki oli käynyt hyvin. Matka Pohjolaan oli onnellisesti tehty, Louhi ja Pohjolan väki oli vai-
utettu hypnotiseen uneen ja sillä väliä Sampro oli anas-
tettu kivimäestä. Mutta nyt Pohjola heräsi unestaan ja Louhi, Pohjolan emäntä, valmistautui puolestaan Sam-
proa takaisin ryöstämään, sillä huomattavaan, että Sam-
pro oli vety,

Petit { Louhi Pohjolan emäntä
Tuo tuosta pahoin jehastui,
Katsoi valtaansa vajuvan,
Alenevan arvionsa ...

Yleisenä sääntönä on näet tuonnossa,
että jos ihminen haubii itsellensä valtaa jonnek laonon-
voiman yli, hän saa vastustajikseen ja vihollisikseen ne, jotka
sitä voimaa ovat vartoineet. Kun aurinkoruumusta suo-

nessaan ihmisen lopulta anastaa Sammon fyysillisen ruu-
 miinsa kätköstä, ei ole siinä kyllään, että hän on omaan
 fyysillisen ruumiinsa voittanut. Hänen ruumiinsa eli-
 miä vastaavat määrättyt voimat ja tilat kosmoksessa,
 ja nämä voimat, näiden tilojen asujaimet nousevat nyt
 häntä, uhkarohkeata, vastustamaan. Ja koska tässä kohden
 on hyrymys voimista, jotka edustavat itsekkyyttä, sa-
 notaan, että ihmistä vastaan nyt nousevat viimeiseen
 toivottomaan taisteluun kaikki "pimeyden voimat".
 Onhan Kalevala tehnyt jyrkän eron Kalevalan ja Pohjo-
 lan välillä: Kalevala tahtoo Sammon sitä varten, että
 sitä olisi hyötynä ja onnea ihmisille, (Pohjolan ^{pimeän} ^{"salajoukko"} ^{pitä} sitä ki-
 semäkehen sufettuna, ettei kukaan siitä tietäisi. Louhi ja
 meyden voimien edustajina varustaisi sentähden sampo-
 laisia takaa-ajamaan, mutta turvautuen loitsutaitoonsa
 manaa ensin sumun, Iku-Tursoon ja rajuilman ret-
 keläisiä merellä ahdistamaan.

Nämä kolme ahdistusta ovat: epäilyhä-
 ja epätoivon sumu, itsekkyyden ja himon Iku-Turso eli
 "vanha lohikäärme" ja ajattelemattoman toiminnan ja vaikut-
 tuksen rajuilma. Ne eivät ole persoonallisia heikkouk-
 sia, vaan kollektiivisiä voimia ihmiskunnassa, jotka vehi-
 tyn ihmisen kimppuun hyökkäivät.

3 etut } Ullutylö, neiti terhen,
 El'ed luokan merelle,

281
Petit

Sumun ilmahan sukasi,
Piti vanhan Väinämöisen
Kokonaista kolme yötä
Sisässi meren sinisen
Päsemättänsä perille,
Kulhematta kunnokana.

Se on ihmiskunnan suuri epäily, epätoivo ja väsymys, joka ympäröi projektijä ja kierto hänen sie-
luun. "Mikä sinä hauraitet? Oletko sinä parempi mei-
tä? Asken kehuit itseäsi niin voimakkaaksi, olit maail-
man voittanut, olit jumalten tasalla, ja nyt olet väsy-
neistä väsymäsi! Missä on voimasi, jonka jäsenissäsi tun-
sit, missä on Jumala, johon luotit? Harha se oli, haikuta-
va ja katoavaista, niinkuin kailiki auringon alla! Yksinä-
ksi sinä olet heitetty niinkuin me muutkin. Tyhjyyt ja pi-
meys sinulle nauraa niinkuin meillekin. Suuletko, että
kukaan on jumalaksi noussut? Petosta ja valhetta on kaik-
ki. Ei yksikään ihminen ole voittanut, sillä pimeys on ai-
na valoa voimakkaampi. "Getsemanessa ^{ahdistuksen yössä} on ihmisen sielu,
ja heikassa hän olisi, ellei muistaisi hengetä miehe-
kenä vyyllänsä, ellei ^{lammastuneena} onan ^{inheimillisen} tajuntansa syvyy-
destä nostaisi mieleensä sitä totuutta, jonka puolesta on
elänyt ja taistellut:

Petit

Yön kolmen levättyänsä
Sisässi meren sinisen,
Uirahi vanha Väinämöinen,
Itoe lausui, noin nimesi:

Petit

"Ei se mies pahempikana,
 Uros untelompikana
 El'ulla upottaminen,
 Terhenelli voittaminen."
 Ueti vettä kalvallaan,
 Nerta miehalla sivalti,
 Sima siukui kalvan tiestä,
 Nesi miehen roiskehesta,
 Nousi talma taivahalle,
 Utti ilmoillen yleni,
 Selvisi meri sumusta,
 Meren aalto antaresta,
 Meri suureksi suikentui,
 Maailma isoksi täytyi.

Kun ensimmäinen saan taten oli sivutettu,

ilmestyi toinen:

Petit

Oli aikoa vähäinen,
 Pivahтели pikkurainen,
 Jo kuului kova kohina
 Viereltä veno punaisen,
 Nousi kuohu korkeaksi
 Usten puolta Väinämöiseen.

Ilmarinen säikähti~~tti~~ niin kovasti, että

puuna putosi hänen poskistaan", ja Väinämöinen katselles =
 saan sivulle nähi kumman:

Petit

Iku: Turso Aijon poika
 Vieressä veno punaisen
 Nosti päätensä merestä,
 Lahkoansa lainehesta.

Tämä on ihmiskunnan vuosituhansien

lsekkyys ja elämellisyys, joka vanhan lohikäärmeen mulo,

283
Lossa jüstää päänsä kosmällisen tajunnan syövydes-
tä. "Mihin sinä luulet epäitsekkyydelläsi pääseväsi?
Mitä sillä luulet maailmaa hyödyttäväsi? Etkö tunne
minua? Etkö tiedä, että minä pidän kourissani ihmis-
set? Minua kaikki palvelevat, minä olen ihmisten
jumala. Mitä sinä tiedoillasi mahdat? Kenen luulet
niistä välittävän? Ja mikä totuuden tieto sinulla
on; kuu et minua tunne? Minä olen se totuus, jota
ihmiset etsivät. Minä heille onnen kirjotan ja
ainaan autunden, jota he kaipaavat: kimojensa tyydytyk-
sen. Palvele sinäkin minua ja heitä haaveet ihmis-
kunnan nostamisesta!"

(Niinkuin Konarinen)

Ihmisen pelastus ~~on~~ nähdessään sen man-
nan kirviön, jonka edessä ihmiskunta on polvillaan,
mutta hän ei enää epärii:

Petä

Uika vanha Väinämöinen
Saipa korvat kourihinsa,
Korvista kohoitelevi,
Kysytteli lausutteli,
Sahan verkhoi, noin nimesi:

"Iku: Turso Äijön poika!
Miksi sie merestä nousit,
Kukosi aallosta ylenit
Etchen ~~on~~ imelmisille,
Saanikka Kalevan poian?"

Ankaran vakavana hän tiedustele
itsekkyyden kirviötä, kuinka se on ushalletanut näyt-

284)
täytyä gumalau-projalle, ja jalon varttamana Iku-Tur-
so tunnustaa, että hänellä oli mielessä „surmita suku
Kalevan, saa'a sampo Pohjolahan“, kuvaten samalla,
ettei hän sitä enää ajtttele, jos hengissä saa palata takai-
sin meren syöpyteen. Mitäji hänelle olisi muuta vai-
mut tehdä? Itsekkyys vapisee vanhurskauden edessä
ja sen äänetön rukous on: säästä minut, auna minun
sieli elää, jätäi sinut rauhaan! ja vanhurskaus ^{saad-}
tää itsekkyuden, ~~mutta~~ sillä yhden ihmisen epäit-
sekkyys ei hävitä pahutta maailmasta. Väinämöinen
heittäi Iku-Turson takaisin laiveisiin ja kieltäi hästi
enää aalloista ylenemistä.

Petit }
Senpä päivän perästä
Ei Turso merestä nouse
Etchen imehmisille,
Kunni kuuuta, aurinkoa,
Kunni päivää hyveä,
Ilman ihailtavata.

Toinen ahdistus oli ohi, ja nyt seura-
si kolmas. Kun vähän taas oli aikaa kulunut, niin Ukko
ylijumala nosti rajuiloman, jonka vertaista Ilmarinen ei en-
nen ollut nähnyt:

Petit }
Noussi tuulet tuulemahan,
Säät rajut rajuamahan;
Kovin läikkyi länsituuli,
Luoetuuli tuihatteli,
Enemmän etelä tuuli,

Petit

Itä inkui ilkeästi;
 Kauheasti kaakko karjui,
 Pohjoinen kovin porasi.
 Tuuli puut lehettömäksi;
 Havupuidet havuttomaksi,
 Kanervat kukattomaksi;
 Hei näät helpehettömäksi;
 Nosti mustia muria
 Pöydälle selvien vesien.

Tämä on ihmiskunnan epäitsenäisyys ja ajattelematon häärääminen, joka säästämättä ketään vetii yksitöt pyörteisiksi. "Etkö sinä, joka tahdot riisasta kyydiä, näe, mikä sokea luonnonvoima on ihmiselämän takana? Etkö näe, että ihminen on kuin haavan lehti kehityksen ja kohtalon hirmumyrskyssä? Mitä uusia uria sinä tahdot kulkea, mitä ihmisille opettaa? Ihmisethkö itsenäisiksi, ihmisethkö vapaille! Ihmiset, jotka apua kiikkuvat, niuportaan kuin minun katoni kellit: tää ja he hetkeksi saavat hengittää tyytyä ilmaa ja ajatella! Niin, ihmiset eivät minua myrskyksi tunne: he kutsuvat hiljaisuutta ^{itiani} myrskyksi ja kammont sitä, mutta raivostani he hurmaantuvat. Kuka vähemmän heidän itse tarvitsee ajatella ja ponnistaa, sitä onnellisempia ovat. ^{kasineen} Mitä sinä itsenäisyydellään heidän joukossaan teet? Herität heidän vihansa ja heidän raivonon!"

Ilmarinen kadottaa hetkeksi malttinsa,

286)
mutta Väinämöinen ruhtelee, ettei itku kadista päistä
eikä pasku pahoista päivistä. Yhdessä Lemminkäisen
kanssa Väinämöinen sitten asettaa sanoillaan tuu-
lia ja läineitä ja korjaa venettä, niin että se parem-
min suojelee aalloista.

Niinpä ~~ihminen~~^{vihetty} ~~ihminen~~^{kuulemastaan, ei} tämän viimeisen
ahdistuksen voittaa siten, ettei näkemästään välitä:
"Olkoon kohtalon koura kuinka kova, olkoon kehityksen
pyörretuuli kuinka tuima, ^{takansa} ihmisen tehtävi on kuitenkin
nousta kohtalonsa herraksi ja ottaa kehityksensä ohjat
omaan käteensä, sillä ainostaan siten hän pääsee
sen Jumalon profeetan, jota kohtalokin palvelee ja jota
varten kehitys on olemassa."
